

teur van *The Sunday Magazine*, waarin ook N. Beets wel eens schreef.⁴⁴ Guthrie, predikant van de Old Grey Friar Church, had in 1843 met Thomas Chalmers de Free Church of Scotland gesticht. Hij was even beroemd om zijn welsprekendheid als om zijn filantropie, die zich richtte op menselijke wrakken in de wijk Cowgate in Edinburgh. Hij riep in 1847 de Ragged Schools in het leven. In 1862 werd hij moderator van de General Assembly. De laatste tien jaar van zijn leven wijdde Guthrie zich evenals De Liefde aan het schrijven van stichtelijke lectuur, die dienstbaar wilde zijn aan Christus' Koninkrijk.⁴⁵ In 1866 heeft Guthrie geschetst⁴⁶ wat De Liefde voor Engeland betekend heeft. Hij roemt diens 'happy spirit', directheid, beeldende stijl en bovenal sterke gehechtheid aan de grote waarheden van Gods Woord. In opdracht van Guthrie heeft De Liefde in Europa 26 'Charities' bezocht en daarvan 15 beschreven. Guthrie merkt daarover op: 'I have always been of opinion that nowhere could a better proof of the Divine origin of Christianity and of the thruth of the Gospel be found than in the story, simply told, of some charitable institutions... There were never such things as charities known in Heathendom however civilized, nor were they even known in Israel before He appeared who taught his people to love their enemies and to exercise charity towards the harlot, the publican and the sinner'. Helaas weten wij weinig details van De Liefde's Engelse jaren. Dat geldt ook voor zijn menigvuldige publicaties daar. Ondubbelzinnige bibliografische gegevens zijn tamelijk schaars. Graag zouden wij hem in de vreemde van nabij hebben willen volgen. Hij lijkt er al zijn capaciteiten te hebben kunnen ontplooiën en werd daar waarschijnlijk meer gewaardeerd dan in zijn vaderland. Maar zelfs S. Coolsma heeft in zijn levensbeschrijving aan deze periode slechts enkele bladzijden gewijd en geen onderzoek gedaan in de Britse familietijdschriften, ofschoon hij de namen wel kende.⁴⁷ Waarschijnlijk heeft De Liefde zelf uit bescheidenheid geen overzicht willen nalaten. Het terugvinden wordt bovendien bemoeilijkt

44. N. Beets, 'No room in the inn', in *SM*, 1865, 145-147. Beets heeft allerlei contacten in Engeland gehad. Hij bewerkte o.m. geschriften van John Angell James voor Nederland.

45. Er is geen archief van Guthrie bekend; er moet een interessante correspondentie met De Liefde geweest zijn. Helaas bestaat er evenmin een archief-De Liefde. Coolsma, die over allerlei inedita beschikt heeft, vermeldt noch de vindplaatsen noch de plaatsen waar hij de archivalia heeft ondergebracht. Over Guthrie zie men de *Oxford Dictionary of the Christian Church* s.v., met vermelding van literatuur, o.m. een autobiografie tot 1843 en een 'Memoir' door zijn zonen. De *Dictionary of National Biography*, XXIII s.v. vermeldt dat enkele van zijn werken in het Nederlands vertaald zijn; de titels blijven ongenoemd.

46. *SM*, 1866, 216.

47. Coolsma, *De Liefde*, 296 (noot).